T.C.
BAŞBAKANLIK
KANUNLAR VE KARARLAR
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Sayı : B.02.0.KKG.0.10/101-225/523

Ankara

30/1/2001

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışişleri Bakanlığı'nca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulu'nca 8/1/2001 tarihinde kararlaştırılan "Terörist Bombalamaların Ortadan Kaldırılması Hakkında Uluslararası Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Bülent ECEVİT
Başbakan

Eki :
1- Kanun Tasarısı
2- Gerekçe

T. B. M. M. BAŞKANLIĞI

Tali Kom.	Dışişleri
Esas Kom.	Dışişleri
[illegible]	8.2.2001 1/816
[illegible]	K.D.Bşk.
BAŞKAN	

Not: Verilecek cevaplarda Daire adının, yazı tarih ve sayısının açıklanması

GEREKÇE

Uluslararası Terörist Bombalamaların Ortadan Kaldırılması Sözleşmesi, 19 Kasım 1997 tarihinde Birleşmiş Milletler (BM) Altıncı Komitesinde oylamasız kabul edilmiş, bilahare 15 Aralık 1997 tarihinde BM Genel Kurulunda 52/164 sayılı kararla oylamasız kabul edilerek 12 Ocak 1998 tarihinde imzaya açılmıştır.

Sözleşme, taraf devletlerde terörist bombalamaların önlenmesi, bu tür suçların ağır cezalara tabi tutulması ve bu yönde taraf devletler tarafından gerekli önlemlerin alınması amacına yöneliktir.

Uluslararası Terörist Bombalamaların Ortadan Kaldırılması Sözleşmesi 20 Mayıs 1999 tarihinde New York'da Hükümetimiz adına BM Nezdinde Daimi Temsilcimiz tarafından imzalanmıştır.

Sözleşme, taraf devletlerde terörist bombalamaların önlenmesi ortak amacına hizmet edecek bir takım mekanizmalar da öngörmüştür. Örneğin, Sözleşmede hüküm altına alınan suçlar, Sözleşmenin yürürlüğe girmesinden önce Taraf Devletler arasında mevcut herhangi bir iade andlaşmasındaki iade edilebilir suçlara dahil addedilmekte, suçu işlediği iddia edilen kişinin topraklarında bulunduğu taraf devlete, 6. maddenin uygulandığı durumlarda, bu kişiyi iade etmediği takdirde, suç kendi topraklarında işlensin ya da işlenmesin, istisnasız ve gecikmeksizin durumu, bu devletin kanunlarına uygun bir yöntemle cezai kovuşturmaya tabi tutulması amacıyla yetkili makamlarına iletmesi yükümü getirilmektedir. Bunların yanında, Sözleşme, taraf devletlerin birbirlerine adli yardımda bulunmalarını öngörmektedir. "Karşılıklı Hukuki Yardımlaşma (Mutual Legal Assistance)" adı verilen bu mekanizmaya göre, bir taraf devletin topraklarında gözaltında tutulan ya da cezasını çekmekte olan bir kişinin, tanıklık, kimlik tesbiti ya da kanıt toplanmasına yardım sağlanması amacıyla, bir başka taraf devlet tarafından talep edilmesi durumunda, kişinin buna rıza gösterdiğini bildirmesi ve iki devletin yetkili makamlarının mutabık kalmaları koşuluyla, sözkonusu talep yerine getirilmektedir.

Sözleşmenin 9. maddesi bir iade talebinin herhangi bir taraf devlet tarafından kabulünün koşullarını belirlemektedir. Sözleşmenin 12. maddesi de herhangi bir taraf devletin bir iade veya adli yardım talebini reddetme koşul ve gerekçesini hükme bağlamaktadır. "Türkiye Cumhuriyeti 9. ve 12. maddelerin bu suçları işleyenlerin yargılanmayacakları veya haklarında kanuni takipte bulunulmayacağı şeklinde yorumlanamayacağını beyan eder" şeklindeki çekincenin konulmasının amacı, bir taraf devlet tarafından bir iade veya adli yardım talebini reddederken ileri sürülen gerekçelerin, suçu işleyenler

yargılamama veya haklarında kanuni takipte bulunmama gerekçesi olarak ileri sürülemeyeceğini açıkça ortaya koymak, dolayısıyla Sözleşmede tanımlanan suçları işleyen kişilerin ceza almadan kurtulmalarının önüne geçmektir.

Sözleşmenin 19. maddesinin 2. fıkrası, " Bir silahlı çatışma sırasında silahlı kuvvetlerin faaliyetleri, bu terimler uluslararası insani hukukun altında anlaşıldığından ve bu hukuka tabi olduğundan bu Sözleşmenin ilgi alanı dışındadır ve resmi görevlerin ifasında devletin askeri kuvvetlerince gerçekleştirilen faaliyetler, uluslararası hukukun diğer kurallarına tabi olduğu ölçüde bu Sözleşmenin dışındadır." hükmünü içermektedir. Bahiskonusu hüküm bu şekli ile iç silahlı çatışma sırasındaki bombalama olaylarını kapsam dışında tutmaktadır. 1949 Cenevre Sözleşmelerinin ortak 3. maddesi uluslararası nitelikte olmayan silahlı çatışmalara uygulanması gereken minimum kuralları içermektedir. Ortak 3. maddede kullanılan "uyuşmazlığa taraf olanlar (each party to the conflict)" ifadesi, savaşan taraflara düzenli ordular veya gruplar olduklarına bakılmaksızın, eşit bir şekilde yaklaşmaktadır. Bu nedenle, ortak 3. maddenin, iç çatışmanın düzenli ordu dışındaki taraflarına uluslararası bir statü verir şekilde anlaşılmaması için, bu madde bazı devletlerce öne sürülen çekincelere konu olmuştur. Konulan çekincelerde bu ifadenin tarafların hukuki statüsünü etkilemeyeceği vurgulanmıştır. Ülkemiz anılan Sözleşmelerin onaylanması sırasında bir çekince öne sürmemiştir.

Diğer taraftan, 1977 tarihli 1949 Cenevre Sözleşmelerine Ek Protokol I halkların kendi kaderlerini tayin hakları çerçevesinde koloniyel hakimiyete, yabancı işgaline (alien domination) ve ırkçı rejimlere karşı yapılan silahlı çatışmaları içermekte, Protokol II ise, taraf bir devletin kendi silahlı kuvvetleri ile karşı silahlı kuvvetler (dissident armed forces) ve diğer teşkilatlı silahlı gruplar (other organized armed group) arasındaki çatışmaları kapsamaktadır.

Uluslararası insancıl hukuk tabiri bahiskonusu Protokolleri de içerdiğinden, anılan paragrafta Protokollere dolaylı bir atıf yapılmaktadır. Ülkemiz anılan Protokollere taraf değildir. Protokollerin taraf sayısının azımsanamayacak kadar çok oluşu, içerdikleri kuralların teamül niteliğini aldığı, bu nedenle taraf olmayan devletleri de bağladığı iddialarına karşı bu kuralların teamül niteliğinde olmadığını savunanların görüşü, ülkemizin de görüşüdür. Bilindiği üzere, uluslararası hukuk kuralları devletlerin sözleşmelere taraf olmak, karşı çıkmak vs. gibi uygulamaları ile oluşmaktadır. Bahiskonusu uygulamaların teamül kurallarının oluşmasındaki rolü dikkate alındığında ülkemizin bu konuda bir beyanda bulunmasının yerinde olacağı düşünülmüştür.

Yukarıdaki veriler çerçevesinde, çekince metninde, uluslararası insancıl hukuk tabirinin, taraf olmadığımız Protokolleri içermediğinin vurgulanmasının, diğer taraftan 1949 Cenevre Sözleşmelerinin ortak 3. maddesi dolayısıyla "silahlı kuvvetlere ve devletin silahlı kuvvetlerinden başka gruplara uluslararası hukukta anlaşıldığı ve uygulandığından başka

statü verecek şekilde yorumlanamayacağının" belirtilmesinin yerinde olacağı düşünülmüştür.

Yerleşmiş uluslararası hukuk kurallarına göre, herhangi bir uyuşmazlığın tahkime veya Uluslararası Adalet Divanına sunulabilmesi için, uyuşmazlığa taraf olan bütün devletlerin buna rıza göstermesi gereklidir. Ancak, Sözleşmenin 20. maddesinin 1. fıkrası, Sözleşmenin yorumlanması ve uygulanması konusunda iki veya daha fazla taraf devlet arasında makul bir süre içinde müzakere yoluyla çözülemeyen bir uyuşmazlığın, Taraf Devletlerden birinin talebi üzerine tahkime sunulacağını, tahkim talebi tarihinden itibaren altı ay içerisinde taraflar tahkimin düzenlenmesi konusunda anlaşamadıkları takdirde de. taraflardan herhangi birinin uyuşmazlığı, statüsüne uygun bir şekilde başvuru yoluyla Uluslararası Adalet Divanına getirebileceğini öngörmektedir. Sözleşmenin 20. maddesinin 1. fıkrası yerleşmiş bir uluslararası hukuk kuralını yukarıda izah olunan şekilde düzenlediği içindir ki, aynı maddenin 2. fıkrası, Sözleşmeye taraf her devletin imza. onay, kabul ya da uygun bulma aşamasında veya katılma sırasında. kendisini sözkonusu 1. paragraf ile bağlı saymadığını ilan edebileceğini hükme bağlamıştır. Dolayısıyla, Sözleşmeden kaynaklanan herhangi bir uyuşmazlığın devletimizin iradesi dışında tahkime veya Uluslararası Adalet Divanına götürülmesine engel olmak maksadıyla, "Uluslararası Terörist Bombalamaların Ortadan Kaldırılması Sözleşmesi'nin 20. maddesinin 2. paragrafına uygun olarak, Türkiye Cumhuriyeti adıgeçen Sözleşme'nin 20. maddesinin 1. paragrafının hükümleri ile kendisini bağlı saymadığını açıklar" şeklindeki çekincenin konulması uygun görülmüştür.

1973-1985 yılları arasında Ermeni terörüne hedef olmuş, 1984 yılından bu yana ise, PKK terörüne karşı mücadele etmekte olan. dolayısıyla terörizmden en çok zarar gören ülkelerin başında gelen Türkiye, devletlerin terörizmi önlemek ve ortadan kaldırmak için gerekli önlemleri almalarına ve terörizmle mücadelede ulusal, bölgesel ve uluslararası düzeyde işbirliği yapılması gerektiğine inanmakta bu doğrultuda yoğun gayret sarfetmektedir.

Türkiye, terörizmle ilgili çeşitli uluslararası andlaşmaların ve kararların gerçekleştirilmesinde etkin rol oynayarak, bu konuda bir kodifikasyon oluşturulması yönünde atılan adımlara katkıda bulunmuş ve bulunmaya devam etmektedir. Bu çerçevede, Türkiye, terörizmin çeşitli türleriyle mücadele alanında bugüne kadar Birleşmiş Milletler bünyesinde kabul edilen 10 temel uluslararası sözleşmeye taraftır.

Türkiye'nin, Uluslararası Terörist Bombalamaların Ortadan Kaldırılması Sözleşmesine taraf olmasının ülkemizin yukarıda özetlenen görüş ve politikalarıyla uyumlu olduğu ve terörizm konusunda uluslararası düzeyde işbirliği yapılması temel amacına hizmet edeceği düşünülmektedir.

Bu bağlamda, sözkonusu andlaşmanın onaylanmasının faydalı ve gerekli olduğu değerlendirilmektedir.

ÇEKİNCELER

1) Türkiye Cumhuriyeti 9. ve 12. maddelerin bu suçları işleyenlerin yargılanmayacakları veya haklarında kanuni takipte bulunulmayacağı şeklinde yorumlanamayacağını beyan eder.

2) Türkiye Cumhuriyeti, Uluslararası Terörist Bombalamaların Ortadan Kaldırılması Sözleşmesi'nin 19. maddesinde atıfta bulunulan uluslararası insancıl hukuk tabirinin Türkiye'nin taraf olmadığı 12 Ağustos 1949 tarihli Cenevre Konvansiyonlarına Ek Protokollerin hükümlerini dışarıda bırakacak şekilde ilgili uluslararası hukuk kuralları çerçevesinde yorumlanacağı anlayışını beyan eder. Bahsekonu maddenin ikinci paragrafının birinci bölümü, bir devletin silahlı kuvvetleri dışındaki silahlı kuvvet ve gruplara uluslararası hukukta halen anlaşılan ve uygulanandan farklı bir statü verecek şekilde ve o suretle Türkiye için yeni yükümlülükler yaratacak şekilde yorumlanamaz.

3) Uluslararası Terörist Bombalamaların Ortadan Kaldırılması Sözleşmesi'nin 20. maddesinin 2. paragrafına uygun olarak. Türkiye Cumhuriyeti adıgeçen Sözleşme'nin 20. maddesinin 1. paragrafının hükümleri ile kendisini bağlı saymadığını açıklar.

RESERVATIONS

1) The Republic of Turkey declares that Articles (9) and (12) should not be interpreted in such a way that offenders of these crimes are neither tried nor prosecuted.

2) The Republic of Turkey declares its understanding that the term international humanitarian law referred to in Article (19) of the Convention for the Suppression of Terrorist Bombings shall be interpreted as comprising the relevant international rules excluding the provisions of Additional Protocols to Geneva Conventions of 12 August 1949, to which Turkey is not a Party. The first part of the second paraghraph of the said article should not be interpreted as giving a different status to the armed forces and groups other than the armed forces of a state as currently understood and applied in international law and thereby as creating new obligations for Turkey.

3) Pursuant to Paraghraph 2 of Article (20) of the International Convention for the Suppresion of Terrorist Bombings, the Republic of Turkey declares that it does not consider itself bound by the provisions of Paraghraph 1 of Article (20) of the said Convention.

T.C.
BAŞBAKANLIK
KANUNLAR ve KARARLAR
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

T/ 150

TERÖRİST BOMBALAMALARIN ORTADAN KALDIRILMASI HAKKINDA ULUSLARARASI SÖZLEŞMENİN ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TASARISI

Madde 1- 20/5/1999 tarihinde New York'ta imzalanan "Terörist Bombalamaların Ortadan Kaldırılması Hakkında Uluslararası Sözleşme"nin 9, 12 ve 19 uncu maddeleri ile 20 nci maddesinin 1 inci paragrafına ekli çekinceler konulmak suretiyle onaylanması uygun bulunmuştur.

Madde 2- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Madde 3- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Eki

BÜLENT ECEVİT
BAŞBAKAN

D.BAHÇELİ Devlet Bak.ve Başb.Yrd.	H.H.ÖZKAN Devlet Bak.ve Başb.Yrd.	M.YILMAZ Devlet Bak.ve Başb.Yrd.	[illegible] Devlet Bakanı
Prof.Dr.[illegible] Devlet Bakanı	M.KEŞECİLER Devlet Bakanı	Prof.Dr.S.S.GÜREL Devlet Bakanı	F.BAL Devlet Bakanı
[illegible]YALOVA Devlet Bakanı	M.YILMAZ Devlet Bakanı	Prof.Dr.R.MİRZAOĞLU Devlet Bakanı	R.K.YÜCELEN Devlet Bakanı
H.GEMİCİ Devlet Bakanı	Prof.Dr.Ş.ÜŞENMEZ Devlet Bakanı	E.S.GAYDALI Devlet Bakanı	F.ÜNLÜ Devlet Bakanı
R.DİNÇERLİOĞLU Devlet Bakanı V.	Prof.Dr.H.S.TÜRK Adalet Bakanı	S.ÇAKMAKOĞLU Milli Savunma Bakanı	S.TANTAN İçişleri Bakanı
İ.CEM Dışişleri Bakanı	S.ORAL Maliye Bakanı	M.BOSTANCIOĞLU Milli Eğitim Bakanı	[illegible] Bayındırlık ve İskan Bakanı
Doç.Dr.O.DURMUŞ Sağlık Bakanı	O.DURMUŞ [illegible] Bakanı V.	Prof.Dr.H.Y.GÖKALP Tarım ve Köyişleri Bakanı	[illegible] Çalışma ve Sos.Güv.Bakanı
A.K.[illegible] Sanayi ve Ticaret Bakanı	M.C.ERSÜMER Gü.ve Tab.Kay.Bakanı	M.İ.TALAY Kültür Bakanı	E.MUMCU Turizm Bakanı
Prof.Dr.N.ÇAĞAN Orman Bakanı	F.AYTEKİN Çevre Bakanı		

Dosya No.
101-225
29

TERÖRİST BOMBALAMALARIN ORTADAN KALDIRILMASI HAKKINDA ULUSLARARASI SÖZLEŞME

Bu Sözleşmeye Taraf Devletler,

Uluslararası barış ve güvenliğin korunmasına ve Devletler arasındaki iyi komşuluk ve dostane ilişkilerin geliştirilmesine ilişkin Birleşmiş Milletler Şartı amaç ve ilkelerini gözönünde tutarak,

Terörizm eylemlerinin bütün biçim ve görünümleriyle dünya genelindeki tırmanışından derin endişe duyarak,

Birleşmiş Milletler'in Ellinci Yıldönümü Vesilesiyle yayınlanan 24 Ekim 1995 tarihli Beyannamesini anımsayarak,

Aynı zamanda, "Birleşmiş Milletlere üye devletlerin, diğerleri yanında, devletler ve halklar arasındaki dostça ilişkileri tehlikeye düşüren ve devletlerin toprak bütünlüğü ve güvenliğini tehdit edenler de dahil olmak üzere, kim tarafından ve nerede işlenirse işlensin, tüm terörist eylem, yöntem ve uygulamaları suç ve mazur görülemez olarak sarih bir şekilde kınadıklarını ciddi olarak yeniden teyit ettikleri" Birleşmiş Milletler Genel Kurulunun 9 Aralık 1994 tarih ve 49/60 sayılı kararına ekli Uluslararası Terörizmin Ortadan Kaldırılması için Önlemler Hakkındaki Beyannameyi de hatırlayarak,

Beyannamenin aynı zamanda Devletleri, "konunun tüm veçhelerini kapsayan kapsamlı bir yasal çerçevenin mevcut olmasını temin etmek amacıyla, terörizmin bütün biçim ve görünümleriyle önlenmesi, bastırılması ve ortadan kaldırılmasına dair mevcut uluslararası yasal düzenlemelerin kapsamını ivedi olarak gözden geçirmeye" teşvik ettiğini not ederek,

Genel Kurul'un 17 Aralık 1996 tarih ve 51/210 sayılı kararını ve ekindeki Uluslararası Terörizmin Ortadan Kaldırılması için Önlemler hakkında 1994 tarihli Beyannameye Ek Beyannameyi anımsayarak,

Patlayıcı ve diğer ölümcül cihazlarla gerçekleştirilen terörist saldırıların giderek yaygınlaştığını not ederek,

Mevcut çoktaraflı yasal düzenlemelerin bu saldırıları yeteri kadar karşılamadığını da not ederek,

Bu tür terörizm eylemlerinin önlenmesi ve faillerinin kovuşturulması ve cezalandırılması için etkin ve pratik önlemlerin tasarlanması ve kabul edilmesinde Devletler arasındaki uluslararası işbirliğinin arttırılmasına ivedi gereksinim duyulduğu hususunda ikna olarak,

Bu tür eylemlerin meydana gelmesinin, bir bütün olarak uluslararası topluluk için büyük bir endişe kaynağı olduğu gözönüne alınarak,

Devletlerin askeri kuvvetlerinin faaliyetlerinin, bu Sözleşmenin çerçevesi dışındaki uluslararası hukuk kurallarınca düzenlendiğini ve belirli eylemlerin bu Sözleşmenin kapsamı dışında bırakılmasının, yasadışı eylemlere gözyumulduğu ya da bu eylemlerin yasal kılındığı ya da diğer kanunlara göre kovuşturulmasına engel olunduğu anlamına gelmediğini not ederek,

Aşağıdaki hususlar üzerinde anlaşmışlardır:

Madde 1

Bu Sözleşmenin amaçları açısından:

1. "Devlet ya da hükümet tesisleri", bir Devletin temsilcileri, Hükümet, yasama ya da yargı üyeleri ya da bir Devletin ya da herhangi bir kamu makamının ya da kuruluşunun memurları ya da çalışanları ya da hükümetlerarası bir örgütün memur ve çalışanları tarafından resmi görevleriyle bağlantılı olarak kullanılan ya da işgal edilen herhangi bir daimi ya da geçici tesis ya da aracı kapsar.

2. "Altyapı tesisleri", su, kanalizasyon, enerji, yakıt ya da iletişim gibi, kamu yararına hizmetleri sağlayan ya da dağıtımını yapan kamusal ya da özel olarak sahip olunan tesisleri ifade eder.

3. "Patlayıcı ya da diğer ölümcül cihaz":

(a) Ölüm, ciddi bedensel yaralama ya da önemli maddi zarara yolaçma imkanına sahip ya da bu amaçla tasarlanmış patlayıcı ya da yanıcı silah ya da cihaz; ya da

(b) Zehirli kimyasal, biyolojik maddelerin ya da zehirlerin ya da benzeri maddelerin ya da radyasyon ya da radyoaktif maddelerin bırakılması, yayılması ya da etkilemesi yoluyla ölüm, ciddi bedensel yaralama ya da önemli maddi zarara yolaçma imkanına sahip ya da bu amaçla tasarlanmış bir silah ya da cihaz anlamına gelir.

4. "Bir Devletin Askeri kuvvetleri", ulusal savunma ya da güvenlik temel amacıyla, kendi iç kanunu uyarınca örgütlenen, eğitilen ve donatılan bir Devletin silahlı kuvvetlerini ve kendi resmi komuta, kontrol ve sorumlulukları altındaki silahlı kuvvetlere destek olmak amacıyla görev yapan kişileri ifade eder.

5. "Kamunun kullanımına açık alan", herhangi bir bina, yol, cadde, su yolu ya da diğer alanların, sürekli, düzenli ya da belirli aralıklarla kamu kesimi üyelerince girilebilir ve bu üyelere açık kısımlarını ifade eder ve kamu kesimi üyelerince girilebilir ya da bu üyelere açık her türlü ticari, iş, kültürel, tarihsel, eğitimsel, dinsel, hükümetle ilgili, eğlence, dinlenme ve benzeri yerleri kapsar.

6. "Kamu ulaşım sistemi", kişi ya da kargo ulaştırması için, kamu kesimi tarafından yararlanılabilen hizmetler için, kamusal ya da özel olarak sahip olunan tüm tesis, araç ve vasıtaları ifade eder.

Madde 2

1. Bu Sözleşmenin anlamı dahilinde,

(a) Ölüm ya da ciddi bedensel yaralamaya yolaçma amacıyla; ya da

(b) Bu tür bir alanın, tesisin ya da sistemin, önemli ölçüde ekonomik zararla sonuçlanacak ya da sonuçlanması muhtemel olacak şekilde, geniş biçimde yıkılmasına yolaçma amacıyla;

hukuka aykırı olarak ve kasten, bir kamu kesimine açık alan, bir Devlet ya da hükümet tesisi, bir kamu ulaşım sistemi ya da bir altyapı tesisine, içine ya da karşısına bir patlayıcı ya da diğer ölümcül bir cihazı yönlendiren, yerleştiren, ateşleyen ya da patlatan herhangi bir kişi suç işlemiş sayılır.

2. Bu maddenin 1 nci paragrafında belirtilen bir suçu işlemeye teşebbüs eden herhangi bir kişi de suç işlemiş sayılır.

3. (a) Bir suç ortağı olarak bu maddenin 1 nci ya da 2 nci paragrafında belirtilen bir suça iştirak eden; ya da

(b) Bu maddenin paragraf 1 ya da 2'sinde belirtilen bir suçu işlemek üzere diğerlerini örgütleyen ya da yönlendiren; ya da

(c) Ortak bir amaçla hareket eden bir grup kişiyle, bu maddenin 1 nci ya da 2 nci paragrafında belirtilen bir ya da daha fazla suçun işlenmesine, herhangi diğer bir yolla katkıda bulunan herhangi bir kişi suç işlemiş sayılır; bu tür bir katkı, kasıtlı olacak veya genel suç faaliyetlerini arttırma amacıyla ya da grubun amacı doğrultusunda olacak veya grubun ilgili suç ya da suçları işleme kastı bilinerek gerçekleştirilecektir.

Madde 3

Bu Sözleşme, suçun tek bir devlet dahilinde işlendiği, zanlı ve mağdurlarının bu devletin vatandaşı olduğu, zanlının bu devlet topraklarında bulunduğu ve 10. maddeden 15. maddeye kadar olan hükümlerin uygun olduğu ölçüde uygulanması durumu hariç olmak üzere, diğer hiçbir devletin bu Sözleşmenin 6. maddesi 1. veya 2. bendi çerçevesinde yargılama yetkisinin bulunmadığı durumda uygulanmayacaktır.

Madde 4

Her Taraf Devlet, gerekli olduğu ölçüde, aşağıdaki önlemleri alacaktır:

(a) Bu Sözleşmenin 2 nci Maddesinde belirtilen suçları iç hukukuna göre suç olarak yerleştirmek;

(b) Bu suçların ağır niteliğini gözönüne alarak uygun cezalara tabi tutulmalarını sağlamak.

Madde 5

Taraf olan her devlet, uygun olduğu ölçüde, iç mevzuatının, bu Sözleşme kapsamı içindeki suçların, özellikle kamuoyunda, bir grup insan veya belirli insanlarda bir korku durumu yaratma amacı ve hesabı ile işlenenlerin, siyasi, felsefi, ideolojik, ırki, etnik, dini veya başka benzer bir mülahaza ile hiçbir durumda haklı kılınmaması ve bu suçların ağır niteliğine uygun cezalarla cezalandırılmasını sağlayan tedbirler de dahil olmak üzere gerekli olabilecek tedbirleri alacaktır.

Madde 6

1. Her Taraf Devlet, Madde 2'de belirtilen suçlarla ilgili olarak, aşağıdaki durumlarda, gerekli olduğu ölçüde, kendi yargı yetkisini tesis edecektir:

(a) Suçun bu Devletin topraklarında işlenmesi; ya da

(b) Suçun, bu Devletin bayrağını taşıyan bir gemide ya da suçun işlendiği anda bu Devletin kanunları altında kayıtlı bulunan bir uçakta işlenmesi; ya da

(c) Suçun bu Devletin bir vatandaşı tarafından işlenmesi.

2. Bir taraf Devlet yargı hakkını, aynı zamanda, aşağıdaki durumlardaki türden suçlar için de kullanabilir:

(a) Suçun bu Devletin bir vatandaşına karşı işlenmiş olması; ya da

(b) Suçun, bir Devletin ya da hükümetin, bu Devletin Büyükelçiliği ya da diğer diplomatik ya da konsolosluk binaları dahil, yurtdışındaki tesislerine karşı işlenmesi

(c) Suçun, bu Devletin topraklarında daimi olarak ikamet eden haymatloz tarafından işlenmesi durumunda; ya da

(d) Suçun, Devleti belirli bir eylemi gerçekleştirmeye zorlama ya da gerçekleştirmekten caydırmaya yönelik olarak işlenmesi; ya da

(e) Suçun, bu Devletin Hükümeti tarafından işletilen bir uçakta işlenmesi.

3. Bu Sözleşmenin onaylanması, kabul edilmesi, uygun bulunması ya da katılınmasını takiben, her Taraf Devlet Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'ne, kendi iç hukukundaki yargı yetkisini, bu maddenin 2 nci fıkrasına uygun şekilde tesis ettiği hususunda bildirimde bulunacaktır. Herhangi bir değişiklik yapılması halinde, ilgili Taraf Devlet biran önce Genel Sekreter'e bildirimde bulunacaktır.

4. Her Taraf Devlet, aynı şekilde, gerekli olduğu ölçüde, 2 nci Maddede belirtilen suçlarla ilgili ve zanlının kendi topraklarında bulunduğu ve bu kişiyi, mevcut maddenin fıkra 1 ya da 2'si gereğince kendi yargı yetkisini tesis etmiş olan hiçbir Taraf Devlete iade etmediği durumlarda, kendi yargı hakkını yerleştirecektir.

5. Bu Sözleşme, Taraf bir Devletin, iç hukukuna uygun olarak tesis ettiği herhangi bir cezai yargı yetkisi kullanımını dışlamaz.

Madde 7

1. İlgili Taraf Devlet, 2 nci Maddede belirtilen bir suçu işleyen ya da işlediği iddia edilen bir kişinin kendi topraklarında bulunduğuna dair bir bilginin alınmasını takiben, alınan bilgideki gerçekleri araştırmak üzere kendi iç hukukuna göre, gerekli önlemleri alacaktır.

2. Koşulların izin verdiğine emin olduktan sonra, suçu işleyen ya da işlediği iddia edilen kişinin topraklarında bulunduğu Taraf Devlet, bu kişinin mevcudiyetinin cezai kovuşturma da iade etme amacına yönelik olmasını temin etmek üzere, kendi iç hukukunda uygun görülen önlemleri alacaktır.

3. Bu maddenin 2 nci paragrafında atıfta bulunulan önlemlerin alınacağı kişi:

(a) vatandaşı olduğu ya da haklarını savunmaya yetkili olduğu Devletin ya da kişinin vatansız olması durumunda topraklarında daimi olarak ikamet ettiği Devletin en yakındaki temsilcisiyle zaman geçirmeksizin iletişim kurmaya;

(b) Bu Devletin temsilcisi tarafından ziyaret edilmeye;

(c) Altparagraflar (a) ve (b)'nin kendisine tanıdığı haklarının bildirilmesine hak kazanacaktır.

4. Bu maddenin 3 ncü paragrafında atıfta bulunulan haklar, suçlunun ya da zanlının topraklarında bulunduğu Devletin kanun ve mevzuatına uygun olarak, bu kanun ve mevzuatın, 3 üncü paragrafla verilen hakların amaçlarını tam olarak sağlama amacına uyması koşuluyla kullanılacaktır.

5. Bu maddenin 3 ve 4 üncü paragraflarındaki hükümler, 6 ncı Maddenin 1(c) ya da 2(c) altparagraflarına uygun olarak yargı yetkisinin bulunduğunu iddia eden Taraf Devletin, suçlu olduğu iddia edilen kişi ile iletişim kurmak ve onu ziyaret etmek için Uluslararası Kızılhaç Komitesi'ni davet etmek hakkına halel getirmeyecektir.

6. Bir Taraf Devlet, bu maddeye uygun bir şekilde, bir kişiyi gözaltına aldığı zaman, biran önce ya doğrudan ya da Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri aracılığıyla, 6 ncı Maddenin 1 ve 2 nci paragrafları uyarınca yargı yetkisini tesis eden Taraf Devletlere, ve yararlı olduğu düşüncesinde ise, herhangi diğer ilgili Taraf Devlete, kişinin gözaltında olduğu ve kişinin gözaltına alınmasını gerektiren koşullar hakkında bildirimde bulunacaktır. Bu maddenin 1 nci paragrafında belirtilen soruşturmayı yapan Devlet, ilgili Taraf Devletleri, bulgularından ve yargı hakkını kullanmak isteyip istemediğine ilişkin ivedi olarak bilgilendirecektir.

Madde 8

1. Suçu işlediği iddia edilen kişinin topraklarında bulunduğu Taraf Devlet, 6 ncı Maddenin uygulandığı durumlarda, bu kişiyi iade etmediği takdirde, suç kendi topraklarında işlensin ya da işlenmesin, istisnasız ve gecikmeksizin durumu, bu Devletin kanunlarına uygun bir yöntemle cezai kovuşturmaya tabi tutulması amacıyla yetkili makamlara iletecektir. Bu makamlar, Devletin kanunlarına göre ağır unsurlar içeren herhangi bir davada olduğu gibi aynı usulde karar vereceklerdir.

2. Bir Taraf devletin kendi iç hukuku uyarınca kendi vatandaşlarını iade etmesine ya da teslim etmesine izin veriliyorsa, ancak iade ya da teslimin talep edildiği ülkedeki yargı ya da yargı usulleri sonucunda verilen hükmü çekmek üzere bu Devlete geri verileceği, ve bu Devlet ile kişinin iadesini isteyen Devletin bu seçenek ve gerekli gördükleri diğer koşullar üzerinde anlaşmaya varmaları koşuluyla izin verilir. Bu tür koşullu iade ya da teslim, bu maddenin 1 nci paragrafında belirtilen yükümlülüklerin yerine getirilmesi için yeterlidir.

Madde 9

1. 2 nci Maddede belirtilen suçlar, bu sözleşmenin yürürlüğe girmesinden önce Taraf Devletler arasında mevcut herhangi bir iade andlaşmasındaki iade edilebilir suçlara dahil addedileceklerdir. Taraf Devletler bu tür suçları, birbirleri arasında daha sonra akdedecekleri her iade anlaşmasına iade edilebilir suçlar olarak dahil etmeyi yükümlenirler.

2. İadeyi bir andlaşmanın mevcudiyeti koşuluna bağlı olarak kabul eden bir Taraf Devlet, kendisi ile bir iade anlaşması bulunmayan bir Taraf Devletten iade talebi alması halinde, talep edilen Taraf Devlet, kendi seçimiyle, bu Sözleşmeyi, 2 nci Maddede belirtilen suçlara ilişkin olarak iade için yasal bir dayanak olarak kabul edebilir. İade, talep edilen Devletin hukukunca hükme bağlanan diğer koşullara tabi olacaktır.

3. İadeyi bir andlaşmanın mevcudiyeti koşuluna bağlı olmaksızın kabul eden Taraf Devletler, talep eden Devletin hukukunca hükme bağlanan koşullara tabi olarak, 2 nci Maddede belirtilen suçları kendileri arasında iade edilebilir suçlar olarak tanıyacaklardır.

4. Gerektiği takdirde, 2. maddede belirtilen suçlar, taraf devletler arasında suçluların iadesi amacıyla, sadece meydana geldikleri yerde değil, 6. maddenin 1. ve 2. fıkraları uyarınca yargı yetkisini tesis eden devletlerin toprakları üzerinde de işlenmiş gibi muamele görecektir.

5. 2. maddede belirtilen suçlara ilişkin olarak, Taraf Devletler arasındaki tüm suçluların iadesi andlaşmalarının ve düzenlemelerinin hükümleri, bu Sözleşme ile bağdaşmadığı ölçüde, taraf devletler arasında değiştirilmiş addedilecektir.

Madde 10

1. Taraf Devletler, 2 nci Maddede belirtilen suçlara ilişkin olarak önlerine gelen soruşturmalar ya da suç ya da iade usulleriyle bağlantılı olarak birbirlerine, yargı usulleri için gerekli olan kanıtların temin edilmesi dahil olmak üzere, mümkün olan en büyük ölçüde yardımda bulunacaklardır.

2. Taraf Devletler, birbirleri arasında adli yardımlaşma konusunda mevcut olabilecek herhangi bir andlaşma ya da diğer düzenlemeye uygun olacak şekilde bu maddenin 1 nci paragrafı altındaki yükümlülüklerini yerine getireceklerdir. Bu tür andlaşma ya da düzenlemelerin yokluğu durumunda Taraf Devletler birbirlerine, kendi iç hukukları uyarınca yardımda bulunacaklardır.

Madde 11

2 nci Maddede belirtilen suçların hiçbiri, iade ya da adli yardımlaşma bakımından, siyasi suç ya da siyasi bir suçla bağlantılı bir suç ya da siyasi nedenlerden esinlenmiş bir suç olarak kabul edilmeyeceklerdir. Buna göre, bu tür bir suç temelinde yapılan bir iade ya da adli yardımlaşma talebi, salt siyasi bir suçla ilgili olduğu ya da siyasi bir suçla bağlantılı bir suç olduğu ya da siyasi nedenlerden esinlenmiş bir suç olduğu gerekçesiyle reddedilemez.

Madde 12

Bu Sözleşmede belirtilen hiçbir şey, talep edilen Taraf Devletin, 2 nci Maddede belirtilen suçlara ilişkin iade talebinin ya da bu türden suçlara ilişkin adli yardımlaşma talebinin, sözkonusu kişinin, ırkından, dininden, milliyetinden, etnik kökeninden ya da siyasi görüşlerinden ötürü kovuşturulması ya da cezalandırılması amacıyla yapıldığına ya da talebin yerine getirilmesinin, bu sebeplerden herhangi birinden dolayı kişinin konumuna zarar verebileceğine inanması için yeterli sebebi olması durumunda, iade etme ya da karşılıklı yardımda bulunma yükümlülüğü verecek şekilde yorumlanmayacaktır.

Madde 13

1. Bir Taraf Devletin topraklarında gözaltında tutulan ya da cezasını çekmekte olan bir kişi, tanıklık, kimlik tesbiti ya da bu Sözleşme altındaki suçların soruşturma ya da davası için kanıt toplanmasında yardım sağlaması amacıyla, varlığı bir başka Taraf Devlet tarafından talep edilmesi durumunda, aşağıdaki koşulların yerine getirilmesi halinde transfer edilebilir:

(a) Kişi, özgür bir şekilde buna rıza gösterdiğini bildirirse; ve

(b) İki Devletin yetkili makamları, bu Devletlerin uygun görecekleri koşullara bağlı olarak mutabık kalırlarsa.

2. Bu maddenin amaçları bakımından:

(a) Kişinin topraklarına transfer edildiği Devlet, kişinin topraklarından transfer edildiği Devlet tarafından aksine talepte bulunulmadıkça ya da yetki verilmedikçe, transfer edilen kişiyi gözaltında tutmakla yetkili ve yükümlü olacaktır;

(b) Kişinin topraklarına transfer edildiği Devlet, önceden kararlaştırıldığı üzere, ya da iki Devletin yetkili makamlarınca kararlaştırıldığı şekilde, gecikmeksizin kişiyi, getirildiği Devletin gözetimine geri verme yükümlülüğünü yerine getirecektir;

(c) Kişinin topraklarına transfer edildiği Devlet, kişinin topraklarından transfer edildiği Devletten, kişinin geri verilmesi için iade sürecini başlatma talebinde bulunmayacaktır;

(d) Transfer edilen kişinin, transfer olduğu Devlette gözaltında geçirdiği süre, topraklarından transfer edildiği Devlette çekmekte olduğu cezasına sayılacaktır.

3. Kişinin topraklarından transfer edileceği Taraf Devlet, bu madde uyarınca mutabık kalmadıkça, kişi, milliyeti ne olursa olsun, transfer edildiği Devletin topraklarından ayrılmasından önceki eylem ya da mahkumiyetleriyle ilgili olarak, transfer olduğu Devletin topraklarında cezai kovuşturmaya tabi tutulmayacak ya da gözaltına alınmayacak ya da kişisel özgürlüklerine herhangi bir kısıtlama getirilmeyecektir.

E

Madde 14

Bu Sözleşmeye uygun olarak gözaltına alınan ya da hakkında herhangi bir önlem alınan ya da yargı süreci sürdürülen herhangi bir kişiye, topraklarında bulunan Devletin hukukuna ve uluslararası insan hakları hukuku dahil, uluslararası hukukun uygulanabilir hükümlerine uygun bir şekilde bütün hak ve garantilerden yararlandırma dahil, adil bir muamele sağlanacaktır.

Madde 15

Taraf Devletler, 2 nci Maddede belirtilen suçların önlenmesi için, özellikle:

(a) 2 nci Maddede belirtilen suçların işlenmesini teşvik eden, kışkırtan, örgütleyen, bilerek finanse eden ya da bu suçları işleyen kişilerin, grupların ve örgütlerin yasadışı faaliyetlerini kendi topraklarında yasaklayan önlemler dahil olmak üzere, kendi toprakları içinde ya da dışında gerçekleşen suçların birbirlerinin topraklarında işlenmesini önlemek ve karşılık vermek üzere, gerekli olduğu takdirde iç hukukunu düzeltmek dahil, bütün uygulanabilir önlemleri alarak;

(b) Ulusal kanunlarına uygun olarak, doğru ve teyid edilmiş bilgi değişiminde bulunarak, ve 2 nci Maddede belirtilen suçların işlenmesini önlemek amacıyla gerekli görüldüğü ölçüde alınan idari ve diğer önlemleri koordine ederek;

(c) Uygun görüldüğü yerde, patlayıcıların ve ölüm ya da bedensel yaralanmaya yolaçabilen diğer zararlı maddelerin tesbit edilmesi yöntemlerine ilişkin araştırma ve geliştirme yoluyla, patlama sonrası incelemesinde kökenin tanımlanabilmesi için patlayıcıların işaretlenmesi standartlarının geliştirilmesi üzerinde istişare yapılması yoluyla, önleyici tedbirler hakkında bilgi değişimi, işbirliği ve teknoloji, donanım ve ilgili maddelerin transferi yoluyla işbirliği yapacaklardır.

Madde 16

Suçu işlediği iddia edilen kişinin cezai kovuşturmaya tabi tutulduğu Taraf Devlet, kendi iç hukuku ya da uygulanabilir usullere uygun olarak, yargılamanın nihai sonucunu, diğer taraf Devletlere bilgi verecek olan Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'ne bildirecektir.

Madde 17

Taraf Devletler, bu Sözleşmedeki yükümlülüklerini, Devletlerin egemen eşitliği ve toprak bütünlüğü ve diğer Devletlerin içişlerine karışmama ilkelerine uygun biçimde yerine getireceklerdir.

Madde 18

Bu Sözleşmedeki hiçbir şey bir Taraf Devlete, bir başka Taraf Devletin topraklarında, kendi iç hukuku tarafından sadece bu Taraf Devletin makamlarına bırakılan yetki ve görevlerin kullanılması hakkını kullanma hakkı vermez.

Madde 19

1. Bu Sözleşmedeki hiçbir şey, Devletlerin ve bireylerin uluslararası hukuk ve özellikle de Birleşmiş Milletler Şartı amaç ve ilkeleri ve uluslararası insancıl hukuk altındaki diğer hak, yükümlülük ve sorumluluklarını etkilemeyecektir.

2. Bir silahlı çatışma sırasında silahlı kuvvetlerin faaliyetleri. bu terimler uluslararası insani hukukun altında anlaşıldığından ve bu hukuka tabi olduğundan bu Sözleşmenin ilgi alanı dışındadır, ve resmi görevlerinin ifasında Devletin askeri kuvvetlerince gerçekleştirilen faaliyetler, uluslararası hukukun diğer kurallarına tabi olduğu ölçüde bu Sözleşmenin dışındadır.

Madde 20

1. Bu Sözleşmenin yorumlanması ve uygulanması konusunda, iki ya da daha fazla Taraf Devlet arasında makul bir süre içinde müzakere yoluyla çözümlenemeyen herhangi bir uyuşmazlık, Taraf Devletlerden birinin talebi üzerine, tahkime sunulabilir. Tahkim talebi tarihinden itibaren altı ay içersinde taraflar tahkimin düzenlenmesi konusunda anlaşamadıkları takdirde, taraflardan herhangi biri uyuşmazlığı, Statüsüne uygun bir şekilde başvuru yoluyla Uluslararası Adalet Divanına getirebilir.

2. Her Devlet, bu Sözleşmenin imza, onay, kabul ya da uygun bulma aşamasında veya katılma sırasında, kendisini bu maddenin 1 nci paragrafı ile bağlı saymadığını ilan edebilir. Diğer Taraf Devletler, bu tür bir çekince koymuş olan herhangi bir Taraf Devlete karşı 1 nci paragraf ile bağlı sayılmayacaklardır.

3. Bu Maddenin 2 nci paragrafına uygun olarak çekince koyan her Devlet, her zaman bu çekincesini, Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'ne bildirimde bulunmak suretiyle geri alabilir.

Madde 21

1. Bu Sözleşme, New York'daki Birleşmiş Milletler Genel Merkezinde 12 Ocak 1998 tarihinden 31 Aralık 1999 tarihine kadar bütün Devletlerin imzasına açık olacaktır.

2. Bu Sözleşme, onay, kabul ya da uygun bulmaya tabidir. Onay, kabul ya da uygun bulma belgeleri Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'ne tevdi edilecektir.

3. Bu Sözleşme her Devletin katılımına açık olacaktır. Katılma belgeleri Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'ne tevdi edilecektir.

Madde 22

1. Bu Sözleşme, yirmiikinci onay, kabul, uygun bulma ya da katılma belgesinin Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'ne ulaştığı günden otuz gün sonra yürürlüğe girecektir.

2. Yirmiikinci onay, kabul, uygun bulma ya da katılma belgesinin ulaşmasından sonra Sözleşmeyi onaylayan, kabul eden, uygun bulan ya da katılan her Devlet için Sözleşme, bu Devletin onay, kabul, uygun bulma ya da katılma belgesinin Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'ne ulaşmasından otuz gün sonra yürürlüğe girecektir.

Madde 23

1. Her Taraf Devlet, Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'ne yazılı bildirimde bulunmak suretiyle bu Sözleşmeden çekilebilir.

2. Çekilme, bildirimin Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'nce alındığı tarihten bir yıl sonra yürürlüğe girecektir.

Madde 24

Arapça, Çince, İngilizce, Fransızca, Rusça ve İspanyolca metinlerinin eşit olarak geçerli olduğu bu Sözleşmenin aslı, bütün Devletlere onaylı örneklerini dağıtacak olan Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'ne teslim edilecektir.

Kendi Hükümetlerince yetkili kılınanlar tarafından imzalanan bu Sözleşme, 12 Ocak 1998 tarihinde New York'da Birleşmiş Milletler Genel Merkezi'nde imzaya açılmıştır.